

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ ഉദ്ധവഗീതാസു
॥ ദ്വാവിംശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീഉദ്ധവ ഉവാച

ക്രിയായോഗം സമാചക്ഷ്യ ഭവദാരാധനം പ്രഭോ |
യസ്മാത്തത്യാം യേ യഥാർചന്തി സാത്യതാഃ സാത്യതർഷഭ || 22.1 ||

ഏതദ് വദന്തി മൂനയോ മുഹൂർന്നിഃശ്രേയസം നൃണാം |
നാരദോ ഭഗവാൻ വ്യാസ ആചാര്യോഽംഗിരസഃ സുതഃ || 22.2 ||

നിഃസൃതം തേ മുഖാംഭോജാദ് യദാഹ ഭഗവാനജഃ |
പുത്രേഭ്യോ ഭൃഗുമുഖ്യേഭ്യോ ദേവൈ ച ഭഗവാൻ ഭവഃ || 22.3 ||

ഏതദ് വൈ സർവവർണാനാമാശ്രമാണാം ച സമ്മതം |
ശ്രേയസാമുത്തമം മന്യേ സ്ത്രീശൂദ്രാണാം ച മാനദ || 22.4 ||

ഏതത് കമലപത്രാക്ഷ കർമബന്ധവിമോചനം |
ഭക്തായ ചാനുരക്തായ ബ്രൂഹി വിശ്വേശ്വരേശ്വര || 22.5 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ന ഹ്യന്തോന്നന്തപാരസ്യ കർമകാണ്ഡസ്യ ചോദ്ധവ |
സങ്ക്ഷിപ്തം വർണയിഷ്യാമി യഥാവദനുപൂർവശഃ || 22.6 ||

വൈദികസ്താന്ത്രികോ മിശ്ര ഇതി മേ ത്രിവിധോ മഖഃ |
ത്രയാണാമീഹിതേനൈവ വിധിനാ മാം സമർചരേത് || 22.7 ||

യദാ സ്വനിഗമേനോക്തം ദ്വിജത്വം പ്രാപ്യ പൂരുഷഃ |
യഥാ യജ്ഞേത മാം ഭക്ത്യാ ശ്രദ്ധയാ തന്നിബോധ മേ || 22.8 ||

അർചായാം സ്ഥണ്ഡിലേന്യൗ വാ സൂർയേ വാപ്സു ഹൃദി ദ്വിജഃ |
 ദ്രവ്യേണ ഭക്തിയുക്തോർഭേത് സ്വഗുരും മാമമായയാ || 22.9 ||

പൂർവം സ്നാനം പ്രകുർവീത ധൗതദന്തോംഗശുദ്ധയേ |
 ഉദയൈരപി ച സ്നാനം മന്ത്രൈർമുദ്ഗ്രഹണാദിനാ || 22.10 ||

സന്ധ്യാപാസ്ത്യാദികർമാണി വേദേനാചോദിതാനി മേ |
 പൂജാം തൈഃ കൽപയേത് സമ്യക്സങ്കൽപഃ കർമപാവനീം || 22.11 ||

ശൈലീ ദാരുമയീ ലൗഹീ ലേപ്യാ ലേഖ്യാ ച സൈകതീ |
 മനോമയീ മണിമയീ പ്രതിമാഷ്ടവിധാ സ്മൃതാ || 22.12 ||

ചലാചലേതി ദ്വിവിധാ പ്രതിഷ്ഠാ ജീവമന്ദിരം |
 ഉദ്യാസാവാഹനേ ന സ്തഃ സ്ഥിരായാമുദ്ധവാർചനേ || 22.13 ||

അസ്ഥിരായാം വികൽപഃ സ്യാത് സ്ഥണ്ഡിലേ തു ഭവേദ് ദ്യയം |
 സ്തപനം ത്വവിലേപ്യായാമന്യത്ര പരിമാർജനം || 22.14 ||

ദ്രവ്യേഃ പ്രസിദ്ധൈർമദ്യാഗഃ പ്രതിമാദിഷ്ടമായിനഃ |
 ഭക്തസ്യ ച യഥാലബ്ധൈർഹൃദി ഭാവേന ചൈവ ഹി || 22.15 ||

സ്നാനാലങ്കരണം പ്രേഷുമർചായാമേവ തുദ്ധവ |
 സ്ഥണ്ഡിലേ തത്ത്വവിൻയാസോ വഹ്നാവാജ്ഞുപുതം ഹവിഃ || 22.16 ||

സൂർയേ ചാഭ്യർഹണം പ്രേഷും സലിലേ സലിലാദിഭിഃ |
 ശ്രദ്ധായോപാഹൃതം പ്രേഷും ഭക്തേന മമ വാർയപി || 22.17 ||

ഭൂർയപ്യഭക്തോപഹൃതം ന മേ തോഷായ കൽപതേ |
 ഗന്ധോ ധൂപഃ സുമനസോ ദീപോന്യന്നാദ്യം ച കീം പുനഃ || 22.18 ||

ശുചിഃ സംഭൃതസംഭാരഃ പ്രാശർഭൈഃ കൽപിതാസനഃ |
 ആസീനഃ പ്രാഗുദഗ് വാർഭേദർചായാമഥ സമ്മുഖഃ || 22.19 ||

കൃതന്യാസഃ കൃതന്യാസാം മദർചാം പാണിനാമൃജേത് |
കലശം പ്രോക്ഷണീയം ച യഥാവദുപസാധയേത് || 22.20 ||

തദർഭിർഭേവയജനം
ദ്രവ്യാൺയാത്മാനമേവ ച |
പ്രോക്ഷ്യ പാത്രാണി ത്രീൺയർഭി -
സ്തൈസ്തൈർദ്രവൈശ്ച സാധയേത് || 22.21 ||

പാദ്യാർഘ്യാചമനീയാർഥം ത്രീണി പാത്രാണി ദേശികഃ |
ഹൃദാ ശീർഷ്ണാമ ശിഖയാ ഗായത്ര്യാ ചാഭിമന്ത്രയേത് || 22.22 ||

പിണ്ഡേ വായുഗ്നിസംശുദ്ധേ ഹൃത്പദ്മസ്ഥാം പരാം മമ |
അൺവീം ജീവകലാം ധ്യായേന്നാദാന്തേ സിദ്ധഭാവിതാം || 22.23 ||

തയാജ്ഞഭൂതയാ പിണ്ഡേ വ്യാപ്തേ സമ്പൂജ്യ തന്മയഃ |
ആവാഹ്യാർചാദിഷു സ്ഥാപ്യ ന്യസ്താംഗം മാം പ്രപൂജയേത് || 22.24 ||

പാദ്യോപസ്തർശാർഹണാദീനുപചാരാൻ പ്രകൽപയേത് |
ധർമാദിഭിശ്ച നവഭിഃ കൽപയിത്യാജ്ഞസനം മമ || 22.25 ||

പദ്മമഷ്ടദലം തത്ര കർണികാകേസരോജജ്വലം |
ഉഭാഭ്യാം വേദതന്ത്രാഭ്യാം മഹ്യം തുഭയസിദ്ധയേ || 22.26 ||

സുദർശനം പാഞ്ചജന്യം ഗദാസീഷുധനുർഹലാൻ |
മുസലം കൗസ്തുഭം മാലാം ശ്രീവത്സം ചാനുപൂജയേത് || 22.27 ||

നന്ദം സുനന്ദം ഗരുഡം പ്രചണ്ഡം ചണ്ഡമേവ ച |
മഹാബലം ബലം ചൈവ കുമുദം കമുദേക്ഷണം || 22.28 ||

ദുർഗാം വിനായകം വ്യാസം വിഷ്ണുക്സേനം ഗുരുൻ സുരാൻ |
സ്യേ സ്യേ സ്ഥാനേ ത്വദിമുഖാൻ പൂജയേത് പ്രോക്ഷണാദിഭിഃ || 22.29 ||

ചന്ദനോശീരകർപൂരകുങ്കമാഗുരുവാസിതൈഃ |
സലിലൈഃ സ്നാപയേൻമന്ത്രേന്ദ്രനിത്യദാ വിഭവേ സതി || 22.30 ||

സ്വർണ്ണഘർമാനുവാകേന മഹാപുരുഷവിദ്യയാ |
പൗരുഷേണാപി സൂക്തേന സാമഭീ രാജനാദിഭിഃ || 22.31 ||

വസ്ത്രോപവീതാഭരണ പത്രസ്രഗ്ഗന്ധലേപനൈഃ |
അലങ്കൂർവീത സപ്രേമ മദ്ഭക്തോ മാം യഥോചിതം || 22.32 ||

പാദ്യമാചമനീയം ച ഗന്ധം സുമനസ്സോക്ഷതാൻ |
ധൂപദീപോപഹാർയാണി ദദ്യാൻമേ ശ്രദ്ധയാർചകഃ || 22.33 ||

ഗുഡപായസസർപീംഷി ശഷ്ണുൽയാപൂപമോദകാൻ |
സന്യാവദധിസൂപാംശ്ച നൈവേദ്യം സതി കൽപയേത് || 22.34 ||

അഭ്യംഗോൻമർദ്ദനാദർശ ദന്തധാവാദിഷേചനം |
അന്നാഭ്യഗീതന്യത്യാനി പർവണി സ്യുരുതാൻവഹം || 22.35 ||

വിധിനാ വിഹിതേ കുണ്ഡേ മേഖലാഗർഭതവേദിഭിഃ |
അഗ്നിമാധായ പരിതഃ സമൂഹേത് പാണിനോദിതം || 22.36 ||

പരിസ്തീർത്ഥാമ പര്യുക്ഷേദൻവാധായ യഥാവിധി |
പ്രോക്ഷഞ്ഞ്യാസ്ത്വാഭ്യഭവ്യാണി പ്രോക്ഷ്യാഗൗ ഭാവയേത മാം || 22.37 ||

തപ്തജാംബൂനദപ്രഖ്യം ശംഖചക്രഗദാംബുജൈഃ |
ലസച്ചതുർഭുജം ശാന്തം പദ്മകിഞ്ജൽകവാസസം || 22.38 ||

സ്തൂരത്കിരീടകടക കടിസൂത്രവരാംഗദം |
ശ്രീവത്സവക്ഷസം ഭ്രാജത്കൗസ്തുഭം വനമാലിനം || 22.39 ||

ധ്വായന്നഭ്യർച്യ ഭാരൂണി ഹവിഷാഭിഘൃതാനി ച |
പ്രാസ്യാജ്യഭാഗാവാഘാരൗ ദത്താ ചാജ്യപ്ലുതം ഹവിഃ || 22.40 ||

ജുഹുയാൻമൂലമന്ത്രേണ ഷോഡശർചാവദാനതഃ |
ധർമാദിഭ്യോ യമാന്യായം മന്ത്രൈഃ സ്വിഷ്ടകൃതം ബുധഃ || 22.41 ||

അഭ്യർച്യാമ നമസ്കൃത്യ പാർഷദേഭ്യോ ബലിം ഹരേത് |
മൂലമന്ത്രം ജപേദ് ബ്രഹ്മ സൂരൻ നാരായണാത്മകം || 22.42 ||

ദത്താത്രിചമനമുച്ഛേഷം വിഷ്വക്സേനായ കൽപയേത് |
മുഖവാസം സൂരഭിമത് താംബൂലാദ്യമമാർഹയേത് || 22.43 ||

ഉപഗായൻ ഗൃണൻ നൃത്യൻ കർമാൺയഭിനയൻ മമ |
മത്കഥാഃ ശ്രാവയംഹരൂൺവൻ മുഹൂർതം ക്ഷണികോ ദവേത് || 22.44 ||

സ്തവൈരുച്ചാവചൈഃ സ്തോത്രൈഃ പൗരാണൈഃ പ്രാകൃതൈരപി |
സ്തുത്വാ പ്രസീദ ഭഗവന്നിതി വന്ദേത ദണ്ഡവത് || 22.45 ||

ശിരോ മത്പാദയോഃ കൃത്വാ ബാഹുഭ്യാം ച പരസ്പരം |
പ്രപന്നം പാഹി മാമീശ ഭീതം മൃത്യുഗ്രഹാർണവാത് || 22.46 ||

ഇതി ശേഷാം മയാ ദത്താം ശിരസ്യാധായ സാദരം |
ഉദ്യാസയേഷേദുദ്യാസ്യം ജ്യോതിർജ്യോതിഷി തത് പുനഃ || 22.47 ||

അർചാദിഷു യദാ യത്ര ശ്രദ്ധാ മാം തത്ര ചാർചയേത് |
സർവഭൂതേഷ്വാത്മനി ച സർവാത്മാഹമവസ്ഥിതഃ || 22.48 ||

ഏവം ക്രിയായോഗപഥൈഃ പുമാൻ വൈദികതാന്ത്രികൈഃ |
അർചന്നുഭയതഃ സിദ്ധിം മത്തോ വിന്ദത്യഭീപ്സിതാം || 22.49 ||

മദർചാം സമ്പ്രതിഷ്ഠാപ്യ മന്ദിരം കാരയേദ് ദൃഢം |
പുഷ്പോദ്യാനാനി രദ്യാണി പൂജായാത്രോത്സവാശ്രിതാൻ || 22.50 ||

പൂജാദിനാം പ്രവാഹാർഥം മഹാപർവസ്വമാൻവഹം |
ക്ഷേത്രാപണപുരഗ്രാമാൻ ദത്താ മത്സാർഷിതാമിയാത് || 22.51 ||

പ്രതിഷ്ഠയാ സാർവഭൗമം സർവ്വനാ ഭുവനത്രയം |
പൂജാദിനാ ബ്രഹ്മലോകം ത്രിഭിർമത്സാമൃതാമിയാത് || 22.52 ||

മാമേവ നൈരപേക്ഷ്യണ ഭക്തിയോഗേന വിനതി |
ഭക്തിയോഗം സ ലഭതേ ഏവം യഃ പൂജയേത മാം || 22.53 ||

യഃ സ്വദത്താം പരൈർദത്താം ഹരേത സുരവിപ്രയോഃ |
വൃത്തിം സ ജായതേ വിഡ്ഭുഗ് വർഷാണാമയുതായുതം || 22.54 ||

കർതൃശ്ച സാരഥേർഹേതോരനുമോദിതൂരേവ ച |
കർമണാം ഭാഗിനഃ പ്രേത്യ ഭൂയോ ഭൂയസി തത്ഫലം || 22.55 ||

|| ഇതി ഉദ്ധവഗീതാസു ദ്വാവിംശോധ്യായഃ സമാപ്തഃ ||